

Aiudul

EXEM-
PLARUL

2

L E I

Abonament:
120 Lei anual, 60 Lei pe 6 luni.
Publicăm anunțuri și reclame.

CULTURAL, ECONOMIC, SOCIAL ȘI POLITIC INDEPENDENT

Apare săptămânal. — Redactor: OVIDIU HULEA.

Redacția și administrația:
Strada Mihai Viteazul No. 1.
— Casina Română —

COMORI NEPREȚUITE

Zilele aceste, centrala noastră de Radio a difuzat o știre pe care n'o putem lăsa necomentată. Se spunea adică, nu fără o legitimă emoție, că societatea noastră corală „Carmen” a fost distinsă, la Paris, pentru admirabilele bucăți executate — cu cea mai mare distincție ce se poate acorda, cu marea diplomă de onoare pentru cântare. Acest triumf al celei mai vechi și mai alese societăți corale, care ne-a desfășurat și pe noi, în atâtea rânduri, se alătură unor tot mai dese recunoașteri cu care nația noastră este, de-o vreme încoace, tot mai mult onorată de cele mai pretențioase cercuri din Apus. Astfel se confirmă de indiscutabile competențe, ceea ce noi Românii afirmăm mai mult dintr'o exaltare romantică, în trecut, că Românul este în adevăr înzestrat de Dumnezeu cu puteri sufletești neasemuite. Anul trecut, la Londra, a fost aplaudat și cinstit cu premiul întâiu dansul românesc, faimosul nostru călușer, jocul în care voinicia, finețea și arta se îmbină într'o atât de inegalată armonie; anii trecuți, la Berna, nobilul popor elvețian admira vechea noastră artă bisericască, acele icoane în care schimnicia sufletului nostru se profilează cu cu o gingășie și măestrie atât de originală. Cu câtă mândrie nu ne aducem aminte apoi că doamna Roosevelt, soția președintelui Statelor Unite, îmbrăca, anii trecuți, la un mare bal, un costum național pe care i-l trimisese o profesoară dintr'un sat din jurul Aiudului.

Ce minunate momente de înălțare sufletească pentru toți acei Români, cari se mai știu și astăzi înfiora de acele comori pe cari odinioară le apăram cu atâta dârzenie, intelectuali și țărani depotrivă, ba și fetele noastre, care suferau mai bucuros să li se smulgă șuvițe din plete, de-odată cu pantlica treicoloră, decât să-l ia la porunca jandarului străin. Și câtă durere nu simțim când azi, în epoca libertății naționale, în satele noastre, frații noștri se desbracă tot mai mult de haina națională, tinerețel se încălzește de dansuri moderne, când, atât de repede și nenatural, se fac și perpetuiază, prefaceri, cari ne despoaie de aceste neprețuite comori pe care neamul acesta le-a adunat și păstrat cu atâta sfințenie.

Intelectuali dela sate, preoți și în-

vățători, preotese și dascălițe, aduceți-vă aminte de înaintașii, de mucenițele abia îngropate, care au prețuit moștenirea străbună mai mult decât toate condimentele farmaceutice și toate mătășurile exotice, cu care se împodobește astăzi și cea mai modestă dintre fetele plugarilor noștri. Devrăjiți de aceste deochiuri nebune sufletul satelor noastre și împodobiți-l iarăși cu scumpele straie străbune, cu armonioasele și castele noastre dansuri, cu doinele în care și-a cadențat suferința și aleantul, într'o existență de aproape două mii de ani, scumpul și bunul nostru neam român. Lăsându-le să peară, îngropăm jumătatea cea mai prețioasă a sufletului nostru, dacă nu chiar întreagă neasemuita lui frumusețe.

OVIDIU HULEA.

CRONICA POLITICĂ

Internă.

Criza politică internă a fost soluționată de M. Sa Regele prin numirea dlui Gh. Tătărescu la președinția consiliului de miniștri — după ce Dsa a realizat o înțelegere de guvernare cu partidul iorghist și a încheiat un acord electoral cu d. Alexandru Vaida-Voevod și Frontul românesc. În noul guvern au intrat din partidul dlui Iorga — d. Ionescu Sisesti la agricultură și domenii și d. Dr. Topa, subsecretar de stat la muncă. Asemenea li se vor acorda prietinelor politici ai d. Iorga vreo 15 locuri pentru cameră și senat. Dl Alexandru Vaida va primi 35 locuri sigure, pe listele guvernului pentru cameră și 15 pentru senat. Colaborarea la guvern se va face după terminarea alegerilor. În unele gazete s'a scris că d. Vaida va fi președintele Camerei.

În noul guvern au fost menținuți aproape

toți foști miniștri. Om nou este numai dl inginer Bujoiu, un tehnician, așa se afirmă, în chestiunile de industrie și comerț. Dl Valer Pop a rămas deocamdată ministru de stat fără portofoliu, iar d. Inculeț a trecut la comunicații. A primit portofoliu de nou d. Manolescu Strunga, la un minister nou înființat, acel al valorificării produselor țării noastre.

Noul guvern a dizolvat corpurile legiuitoare, fixând alegerile pentru 20. 22 și 28 Decembrie (cameră, senat, consilii). În toate părțile s'au început cele dintâi lucrări cu depunerea candidaturilor. La lupta electorală va participa și partidul „Totul pentru țară”, care a depus deja liste în mai multe județe. Față de situația nouă, partidele de opoziție caută să realizeze un front unic, pentru a se cruța reciproc. Sunt în curs tratative mai avansate între d. Gheorghe Brătianu, generalul

Trăsături ale sufletului spaniol.

(Urmare.)

Puterea de suferință a firii spaniolului se arată în deosebi cu ocazia marilor frământări politice. Revoluțiile franceze sunt rezultatul unei dezvoltări logice a spiritului popular. Conducătorii marii revoluții franceze dela 1789 erau intelectuali, preoți ai zeiței. „Rațiunea”. Revoluțiile spaniole dimpotrivă nu se fac în numele unor principii spirituale, ci sunt asemenea momentelor de criză dintr'o dramă.

Viața politică spaniolă se scurge ca și o piesă de teatru sau ca un roman. Forțele motrice nu sunt principiile, ci oamenii în carne și oase. În Franța principiile conduc oamenii, ele le dau relief și demnitate. În Spania eroii principali ai scenei politice își datoresc prestigiul personalității lor, care dă putere și elan concepțiilor la care s'au raliat. Spaniolul este pe de altă parte atât de individualist încât se devotează în întregime unui scop. De aceea conducătorii de stat spanioli nu înțeleg politica ca pe un câmp de acțiune

cum înțeleg englezii, nici ca o luptă de idei cum o înțeleg francezii, ci ca un amestec plin de viață, de acțiune, idee și pasiune.

De altfel spaniolul stă cu plăcere ca un spectator dezinteresat al oamenilor și al lucrurilor; el privește cu plăcere lumea dintr'un fotoliu de orchestră. El nu este indiferent față de politică, este chiar foarte interesat de aceasta, dar el nu urmărește evenimentele în calitate de membru al unei secte (manieră franțuzească) ci ca cititorul unui foileton de ziar, sau ca un spectator la teatru. Criteriul său este dramatic. Il atrag peripețiile luptei continue pentru putere și roadele acestei puteri, luptă dusă între puține persoane, care-mai puțin cuminți decât el, au părăsit fotoliul lor și s'au avântat pe scenă. De aici se explică și atitudinea spaniolului față de constituție. Franța și-o creiază după ideile sale și o respectă pe cât e posibil; Anglia o privește ca pe o piele elastică întinsă peste corpul statului și n'o creiază ci lasă să se nască în mod empiric; Spania face în continuu constituțiuni rămânând însă în afară de ele.

Spaniolul este individualist și nu e apt de supunere, fără de care nici o colaborare nu este posibilă. El este democrat, în accepți-

unea cea mai bună a cuvântului, fiindcă are un sentiment natural de egalitate. În om nu apreciază decât omul. I se potrivește iarăși foarte puțin să fie republican de factură vest-europeană sau americană. Fiindcă răstoarnă valorile sociale, el pune pe primul plan familia, apoi comunitatea, apoi provincia („Patria chica”) și numai în ultimul loc națiunea. Își iubește patria pentru sine, cum iubești o fată.

El moare pentru Spania, dar nu este capabil să trăiască pentru patria sa. Ultraindividualismul său îl silește să-și pue întrebarea cum să aibă cineva dreptul să domnească peste el, cineva care cu nimic nu-i mai bun decât el însuși, care e un „Senor” ca și dănsul: căci există un obicei vechiu spaniol de a se adresa atât fratelui cât și arhiepiscopului tot cu „Senor”; cum se adresează ciobanului simplu tot așa se adresează și boerului latifundiar.

În prefața legilor minisrii nu se adresa regelui cu „Majestatea voastră” ci întrebuințau pur și simplu cuvântul „Senor”. Spaniolul se leagă în continuu între eu și totalitate, iar cauza mizeriei politice spaniole stă în caracterul particular al poporului. Supraîncordarea egoismului duce la pulverizarea partidu-

Averescu și Argetoianu. În partidul național-tărănesc domnesc asemeni o activitate febrilă. Dl Mihalache va renunța oficial, în ședința de Marți, la președinția partidului. Marile cotidiene, în special Curentul, susțin că președinția va fi trecută în unanimitate dlui Iuliu Maniu, care își va exercita imediat prerogativele de șef, luând conducerea luptei politice. Astfel, în câteva zile, vom fi în plină bătălie electorală, care promite a fi una din cele mai animate. Vom ține în curent pe cetitorii noștri cu toate momentele mai importante ale acestei interesante lupte.

Externă.

În politica externă, evenimentul suprem al săptămânii este vizita la Berlin a lordului Halifax. Ministrul englez s'a prezentat în audiență la Hitler, cu care s'a întreținut ore întregi. Intrevederi îndelungi au avut loc și cu principalii miniștri național-socialiști. N'a tran-

spirat încă nimic sigur asupra chestiunilor care au fost discutate. Se pare că Anglia s'ar gândi la o readucere a Germaniei la Liga Națiunilor și la adeziunea ei la un proiect de desarmare. Unele gazete cred a șii că s'ar fi discutat și chestiunea Europei centrale poate și chestiunea coloniilor. Tratatările au fost începute sub auspicii favorabile, invitația făcută baronului von Neurath, ca să facă o vizită oficială la Londra, sunt de bun augur. În ce privește războiul oriental el decurge tot în avantajul Japonezilor — ei amenințând capitala Nanking, care este deja evacuată. În războiul spaniol, generalul Franco se pregătește să dea atacul deciziv asupra Madridului. Pe teren diplomatic Spania naționalistă înregistrează noi succese: guvernul Franco este recunoscut mai nou de guvernul jugoslav și polon. În Rusia au fost arestate câteva legățiuni cu întreg personalul lor. Stalin continuă purificarea până va rămâne probabil singur.

EXPANSIUNEA UNIVERSULUI

Titlul acestui articol pare a fi foarte pretențios; alt termen însă pentru ceea ce urma nu am găsit, de aceea țin să rog dela început pe onor. cititori să fie indulgenți în critică și să reducă criticile la dimensiunile fondului, făcând abstracție de raportul dintre titlu și fond. — „Mă așteptam la ceva... teribil, și când colo...” — asta-i judecata fiecărui cititor când dă peste un titlu așa de bombastic. Știința însă, mai ales Astronomia, are termeni cari te îngrozeșc prin ei înșiși. Voi încerca, în acest articol, să înfățișez, în câteva cuvinte, că tot ce știm noi astăzi despre Univers este „nimic” în raport cu ceea ce vor ști cei ce vor veni după noi peste milioane de ani — cu condiția că Pământul va exista pe atunci. Ceea ce cunoaștem noi astăzi despre Univers este foarte puțin. Dar întrebarea este: vom ajunge să cunoaștem vreodată Universul în plinătatea lui? Din cele ce urmează, veți trage D-stră, onor. cititori, concluzia, dacă vom ajunge vreodată la aceeaș cunoaștere sau nu. Schopenhauer zice undeva: „Orice făclie am aprinde, și orice spațiu ar lumina ea, totdeauna zarea noastră rămâne inconjurată de o noapte adâncă”. Ceea ce înseamnă că aprobă, că dincolo de marginele conștiințelor noastre există ceva: există o noapte, care există din cauză că „lumina” noastră (simbolic) nu ajunge să lumineze mai încolo.

Până unde luminează ea astăzi?

Până unde ar trebui sau ar putea să lumineze? Un răspuns-rezumat la aceste întrebări, va explica, puțin, titlul de sus. Despre Univers s'au formulat o serie de teorii, numite teorii cosmogonice, adică teorii cari încearcă să explice, trecutul și viitorul Universului. Astfel avem: teoria cosmogonică a lui Laplace, Esclangon, Einstein, Lemaitre etc. A lui Laplace este veche și deci ieșită din modă. Altele i-au luat locul. Cea mai nouă și mai potrivită astăzi este a lui Lemaitre. Cred necesar a spune, că mulțimea teoriilor implică credința că nici una nu-i justă și definitivă,

căci altfel ar fi una singură. Alt astronom James Jeans a emis și el o teorie. El spune că, acum-a vreo 100 de miliarde de veacuri, toți atomii ce erau „hărăziți” — de cine? — să formeze soarele, pământul și tot ceea ce vedem noi, formau un tot haotic și că apoi, datorită gravitației universale, s'au îngrămădit și s'au format treptat, treptat, stelele. Pe atunci, a trecut pe lângă Soare o stea mare de tot, dar nu s'a contopit cu soarele. Această apropiere a cauzat marea soare adică umflături a masei, în stare de incandescență, a soarelui, producând uriași munți gazoși. Cu timpul acești munți s'au desfiat de „trupul” soarelui și s'au format astfel planetele și stelele dând naștere astfel Universului. Așa s'a născut și Pământul nostru. Cu timpul s'a răcit — Pământul — s'a prins coaja tare la suprafață, apoi cu încetul, c'am acum-a vreo 20 milioane de veacuri, atomii sau strâns în organisme dând naștere vieții.

Astronomul Esclangon, astronom francez, dă o explicație puțin mai... explicativă. El susține anume că Universul este un tot în afară de care nu există nimic. El s'a născut din ceva. Din nimic nu putea lua naștere ceva. Astfel ceva a existat cu mult înaintea Universului și acel ceva sunt: substanța și energiile cari-l susțin și astăzi. Întrebarea este acum următoarea: *Universul își păstrează de veacuri și până în veacuri, mereu și pretutindeni aceeași formă?* Esclangon susține că energia și materia sunt 2 forme diferite ale aceleiași entități fizice. Cu alte cuvinte, materia se transformă în energie prin emiteri de lumină pe care o trimite în tot Universul, în toate direcțiile lui. Intrucât se observă că Universul este „staționar” trebuie să admitem că invers, energia luminoasă se transformă în materie, căci altfel, la un moment dat nu am mai avea nici un corp în spațiu, toate fiind transformate în energia luminoasă. Unde se întâmplă această regenerare a materiei? Astronomul Nernst susține că această regene-

rare se face pretutindeni. Contra acestei teorii a lui Esclangon, s'a emis o altă teorie, a lui Lemaitre (prof. Universitatea din Louvain) care susține că *Universul nu rămâne același, adică își schimbă forma și dimensiunile* prin dilatare și contractare. Dilatarea aceasta a Universului ne dă imaginea de „expansiune a Universului”. El a ajuns la această teorie prin aceea că a observat că *nebuloasele*, de care este plin spațiul, se depărtează unele de altele și de sistemul lor, cu o iuteală de 20.000 Km. pe secundă. Așa dar se îndepărtează și de noi. Un alt astronom, Hubble dela muntele Wilson a stabilit în 1929 legea îndepărtării nebuloaselor. Cu cât se depărtează de noi mai mult, cu atât raza Universului (măsurată dela noi) se mărește. În prezent Universul se dilată crescând mereu în timp ce densitatea materiei descrește. (În această ordine de idei, dau o notă explicativă: Universul nu este tot una cu spațiul. Deci să nu se confunde *Spațiul* cu *Universul*. Universul este totalitatea corpurilor cerești și și implicit și „spațiurile” dintre astre numite „spațieri” interastrale. *Dar Universul, odată și odată, nu se va mai dilata, ci mișcarea de expansiune va încetini și se va stabili pentru puțin timp, cam pentru câteva sute de milioane de ani, o stare de echilibru, apoi va descrește în timp ce densitatea materiei va crește mereu.*

Astronomul Einstein are și el teoria lui, zisă a relativității, în care susține că Universul este sferic și mărginit, teorie emisă în 1916. Teoria lui Lemaitre cum că Universul odată sfârșindu-și expansiunea și după perioada de echilibru, va descrește, implicit aprobă teoria lui Einstein căci, descreșcând raza Universului, putem presupune că oricât de mare ar fi raza lui în acea epocă, tot va fi limitată. Așa dar să rezumăm: Ce știm noi despre Univers astăzi? După cum se vede avem aiaștea teorii câți astronomi, ceea ce probează până la evidență că nimic nu-i sigur, nimic precis. Făclia lui Schopenhauer, adică cunoștințele noastre, luminează până la o depărtare oarecare. Acea depărtare astăzi merge până la 100 milioane ani lumină. Raza Universului deci, pentru noi, este 100 mil. ani lumină. Dar aceasta este adevărata mărime a Universului? Nu! În 1925 s'au descoperit noi radiațiuni numite raze cosmice despre care astăzi nu se știe nimic precis. Astronomul Lemaitre spune despre ele că *»sunt o bibliotecă în care se va citi în curând trecutul și viitorul nostru»*. *Dar oare ele vor fi ultimele?* De unde vin aceste raze cosmice? Se apreciază că ar avea sursa lor la 10 milioane ani lumină. Depărtarea aceasta enormă presupune un fapt foarte curios. Razele cosmice au fost emise de diferite corpuri. Ele ne vin dela 10 miliarde de ani lumină. Ceea ce înseamnă că acele corpuri au existat cu mult înaintea stelelor pe cari le vedem. Acele corpuri ar fi constituit cândva un foc imens pe care noi îl vedem astăzi abia, așa cum a fost el atunci, dar cine știe dacă astăzi mai este acel foc sau nu. Intenționat am ținut să tratez acest subiect, căci problema aceasta, a cunoașterii tuturor lucrurilor și fenomenelor din natură, alături de problema:

lui (Hupertrofia del Yo) la o fărâmițare nemai auzită a puterilor politice; fiecare vrea să conducă, nimeni nu vrea să se supună. În războiul civil spaniol se arată efectul unei atare mentalități mai ales în tabăra trupelor guvernamentale. După cum în viața de toate zilele Spaniolul urmărește în totdeauna să semanifeste individual și să evite orice obligație și subordonare, tot așa milițienii guvernamentali se împotrivesc adesea să lupte încadrați în formațiuni militare mai mari.

Ei luptă mai bucuroși în grupe mici unde individul se pierde mai puțin și unde participă direct atât la succese cât și la înfrângeri. Înreprinderi îndrăznețe ale trupelor de stânga au rămas adesea fără succes definitiv. De aceea un adevărat socialism marxist nu va putea prinde niciodată rădăcini pe pământul spaniol, după cum precizează cu tot dinadinsul, Alfred Rühel. Socialismul spaniol va purta totdeauna trăsăturile anarhiste. Revoluționarul spaniol își însușește repede formele exterioare de luptă ale Sovietelor, pentru că se potrivesc cu felul luptelor împotriva Maurilor de pe timpul războaielor coloniale și a tulburărilor din veacul al XIX-a. În momentul când i se cere să gândească conform colecti-

vismului marxist, când i se cere să se supere și să se încadreze, el va refuza cu siguranță să mai asculte. „Cuerpogracia” — spiritul de coterie și dominația grupei a existat în totdeauna în Spania și este de neînălțat.

Niciodată nu s'a luat în seamă în Spania lupta pentru o cauză, totul se învârtete în jurul persoanelor și slujitorii statului au format totdeauna coterii așa cum le-au dictat interesele lor comune; e ceea ce se chiamă în Spania „Cotos cerrados”. Noii partizani se recrutau numai din oamenii care se arătau supuși coteriei chiar dela început și care promiteau de a se purta conform principiilor ei: o formă spaniolă a corporatismului.

Așa s'a ivit numele ciudat de „Cuerpos Armados” pentru a desemna forța armată.

Armata și totul ce purta arme în afară de aceste coterii forma *coteriile*. Oțierii se considerau ca purtători ai voinței politice. Rolul partidului militar în războiul civil spaniol este mai bine priceput dacă individualismului i se adaugă dogmatismul.

Spaniolii au luptat pentru dogmă cel puțin în timpul celei de a doua jumătăți a Reconquistei (după 1248), apoi pe timpul Inchi-

ziției și apoi cu ocazia cuceririlor americane. Căci nu e adevărat că Spaniolii s'au dus în America de Sud mânați de lăcomia de pradă și setea de omor, ei au plecat să încreștineze, însă au aplicat la aceasta metodele aspre ale timpului. Preoții lor învățau dialectele indiene și făceau totul pentru convertirea acelorora. Dacă se opuneau, atunci de sigur că erau omorâți cu aceeași brutalitate pe care o întrebunțau acasă împotriva Maurilor și Evreilor. Că politica este arta posibilului, că compromisurile sunt baza aceluși „modus vivendi”, că omul politic trebuie să încerce cu energie dar și cu multă precauțiune și pas cu pas să se apropie de țelul său — această n'a priceput-o spaniolul nici odată. Compromisurile sunt numite de ei „mediaș tintas” și le socotesc drept o trădare a idealului. Pe cât sunt de individualiști, pe atât sunt de îngrijați de perfecțiune. Năzuința către desăvârșire este iarăși o trăsătură remarcabilă a caracterului spaniol. În altă parte, deosebirea dintre concepțiile politice aduc progresul, fericirea întregului neam, politica dramatică a spaniolului face imposibilă conducerea statului spre binele tuturor, ea separă oamenii și duce la războiul civil.

— „de unde venim, unde mergem” — formează, ași putea spune, un sistem de coordonate a gândirii omenești. Științele au ajuns foarte departe. Dar oricât de departe ar fi ajuns știința este totuși mărginită. Și este și *destul* de relativă. Legile din Fizică în special sunt bune astăzi, dar cine știe dacă peste milioane de ani vor fi aceleași. Și, acum ca și altă dată, îmi place să închei cu... Dumnezeu.

Toate articolele le-am încheiat astfel. Și cred că mi-ar fi imposibil să închei altfel, deoarece numai studiind știința îl găsești pe Dumnezeu, căci atunci îți dai seamă cât de mărginită este ea și în mod firesc te întrebi,

dar dincolo de marginea luminii aruncate de făclia noastră ce-o fi? Este adevărat că nu-l găsim pe Dumnezeu în laboratoare, nici nu se conservă în borcane cu spirt, nici nu se vede cu luneta astronomică. Aceasta însă nu înseamnă că El nu există. Ceeace am scris despre „Expansiunea luminii, ne dă imaginea fidelă despre nimicnicia noastră față de acele câteva sute de miliarde de ani lumină de existență a lumii și alte nesfârșite miliarde de ani lumină de aici și până la Infinit, până la care flăcarea cunoașterii omului nu va ajunge *nicio dată*.”

prof. I. V. Mehedinca.

Din Duminecă'n Duminecă

O COPIE DEPE SENTINȚA PRIN CARE A FOST CONDAMNAT ISUS

D. N. Dimitriu publică în revista bisericească »Cuvânt bun« următoarea traducere dintr'o carte veche, pe care regretăm că n'o menționează :

»In anul 1590 după Hristos, s'a găsit în orașul Achilia, o lădiță de fier, în interiorul căreia era o altă lădiță de marmură luxoasă, care conținea următoarea hotărâre a condamnării Domnului nostru Isus Hristos, de către Pontiu Pilat și dregătorii Evreilor din Ierusalim.

Hotărârea această, era scrisă pe un pergament în limba ebraică și se crede că este o copie de pe hotărârea lui Pilat.

Lădița aceasta, a fost dusă la Constantinopol și predată Patriarhului Ieremia, care era pe atunci Patriarhul Ecumenic.

Iată textul :

In »anul al 17-lea al împărăției Împăratului Tiberiu Cezar, Împărat al Romanilor, Împărat neinvins, Olimpiada 121-a Iliada 8-a, dela zidirea lumii după socotința noastră și a Evreilor 4.174 ani, dela stăpânirea Romanilor ani 73, dela eliberarea Babilonului ani 80 și dela desființarea regatului sfânt ani 97, pe vremea dregătorilor poporului Roman Lucius Pizanius și Marcus Pausanias, și Prohipat Proconsul al Iliricului, Valerius Palistera, guvernatorul comun al cetății Iudeilor, Cantius Flavius, pe vremea guvernării Ierusalimului de către puternicul dregător Pilat, pe vremea dregătoriei în Galilea de jos a lui Irod al II., înalți arhierii fiind Ana și Caiafa, iar mari dregători ai Templului celui mare, Rabam Amambel Ghiotino, Alinat și Mail, sutaș suprem al Romanilor și Ierusalimului fiind Cornilius Sublina Sixtus Bombliu Rufa, în luna Martie ziua 25-a, Eu Pontiu Pilat, guvernatorul din partea Împărăției Romanilor, stând în Pretoriul guvernământului iudaic, hotărâsc și condamn la moarte pe Isus, care se numește de către norod Hristos, Nazariteanul din Galilea, om răsvrătit care s'a împotrivit legii Mozaice și împotriva Magnificului Împărat Tiberius Cezar.

Pentru aceasta, hotăresc și poruncesc că moartea lui să fie prin cruce; dar să fie pironit pe cruce prin cuie, după cum este

hărăzit răufăcătorilor; căci s'a adunat el împreună cu alții, bogați și săraci, în număr mare, și n'a încetat de a produce tulburări în toată Iudea, zicând că este fiul lui Dumnezeu și regele lui Israil, amenințând cu distrugerea Ierusalimului și Templului sfânt; totodată nesocotind frica Cezarului, având îndrăzneală să intre în Ierusalim și în Templu ca un rege, cu stilpară și alaiu împreună cu mult norod.

De aceea, poruncim primului sutaș al nostru, Cointius Cornilius, să-l plimbe legat în chip public în cetatea Ierusalim, fiind biciuit, îmbrăcat în porfiră, având pe cap o cunună de spini, purtându-și crucea pe umeri, spre a fi pilda tuturor răufăcătorilor. După aceea, să se aducă doi tâlhari ucigași, să iasă convoiul din poarta zisă Gamburola, iar acum Antoniana. Sutașul să-l ducă pe Hristos în chip public pe muntele răufăcătorilor, zis Calvarium.

Deci, trupul lui să fie răstignit și să rămână mort pe cruce spre priveriștea tuturor răufăcătorilor: iar d'asupra crucii, să se pună o inscripție cu titlul scris în trei limbi și anume: în grecește, în limba romană și în evreește. In grecește: Iisus Nazarevs Vasilevs Iudea; Latinește: Iesus Nazareus Rex Iudaeorum; și evreește: Ghiesona Nazori Meleh Ghe-lundim«.

Poruncim, că nimeni din nici o clasă sau de orice atribuție, să îndrăznească în chip ușuratic să oprească această condamnare hotărâtă de noi, condusă și executată cu toată seriozitatea după ordonanțele și legile Romanilor, stabilite pentru un evreu care se sustrage dela supunerea Împărăției Romane.

Martori ai acestei hotărâri a noastre: din partea marilor judecători ai Evreilor: Tanuban Manteni Beneasoli. Din partea Fariseilor Borban, Simeon Bonal. Din partea Împărăției Romane: Lucius Sextilius, Maxiemilius.

Din partea judecătorilor neamului Israelit: Rataun, Daniil, Rabini, Inaon, Binicon, Ratam, Iutavel, Piciculam.

Din partea Arhierilor: Rabam, Iuda, Bonsacoli. Antichiosor pentru răufăcătorii comuni: Antichiosorul Betam«.

Conferința tractuală a preoților ortodoxi din protopopiatul Aiud

În ziua de 22 l. c. s'a ținut într'un cadru solemn conferința tractuală a preoților ortodoxi din protopopiatul Aiud, sub președenția onoratului Părinte Protopop Iosif Pop, participând în număr oproape complet toți membrii deși timpul era nefavorabil, cu drumurile desfundate de ploi.

Pentru nenumărate ori s'a dat dovadă de deplină disciplină față de Ierarhie și organizația bisericească, cât și credința neclintită de care sunt animați preoții noștri în timpurile acestea de criză materială și sufletească. Într'adevăr lumea trece printr'o mare criză, mai cu seamă morală, care trebuie supraviețuită spre a nu tinde spre ruine ci spre o refacere morală, renăscându-ne

cu noi forțe, noi energii.

Preoțimea creștină, conștientă de menirea ei sfântă și de primejdia ce amenință neamul nostru, veghează cu ochii vigilenți asupra procesului de renaștere, bătrânii cu înțelepciunea și credința neclintită și neturburată de concepțiile moderne, iar tinerii cu cea vervă și idealism, entuziasm care stăpânește în mare parte generațiile tinere.

După invocarea Duhului Sfânt la care a dat răspunsurile corul tractului, Păr. Protopop Iosif Pop în cuvinte înflăcărâte și convingătoare, salută adunarea, arătând scopul acestor întruniri pentru solidarizarea și menținerea vie a flăcării credinței. Mai deparle spune D-sa: »păstorul în vremile acestea de

cumpănă trebuie să fie farul călăuzitor al sufletelor ce bâjbăie în besna veacului, santinele neclintite și neînfricate ce veghiază cu ochii ageri pe reduta credinței”.

În atmosfera aceasta de adâncă reculegere sufletească se deschide ședința.

Înainte de a trece la ordine zilei, adunarea se constituie în birou alegând prin aclamații ca secretar pe păr. Dionisie Gog confesorul Inchisoarei Centrale, iar membrii verificatori pe părintele C. Luciu și Ranca; apoi întreaga adunare într'un moment de reculegere își îndreaptă gândurile către pr. Anca plecat dîntre cei vii. Se dă cetire lucrărilor cu tema fixată de Ven. Cons. Eparhial, pentru sesiunea de toamnă a conferințelor tractuale: »Concubinajul și mijloacele de combatere a lui”. O problemă de care atât statul cât și laicii nu se prea sezi-sează și care dacă s'a răspândi într'o măsură mai mare, ar fi foarte periculoasă pentru noi și pentru generațiile viitoare, căci unde nu este simțul moralei și al disciplinei bisericești, nu este nici siguranța conștiinței folositoare pentru un neam și perpetuarea lui.

Și nici nu este coeziune și dragoste între soți, ci un interes pe care la primul impediment de care se ciocnesc, cu ușurință o desface și astfel s'a distrus o generație: copiii ce ar fi provenit din această legătură. Plaga aceasta se evidențiază în unele regiuni ale țării și reslățit, în măsură mai mică peste tot.

Cauzele acestei stări de lucruri sunt de natură suflătească provenite din indiferentismul religios; de ordin material provenite din multele nevoi și greutăți ce se pun astăzi în calea căsniciei, precum și campania subminătoare și subversivă a diferitelor secte și curente extremiste.

Deci remediul trebuie căutat într'o refacere a sentimentului religios și înlăturarea impedimentelor de ordin material. Neapărat însă pe lângă toată activitatea clerului pentru stărpirea acestui rău, trebuie să vie o soluție categorică a statului, prin care să legifereze cununia religioasă punând-o cel puțin alături de cea civilă.

Au fost cu viu interes ascultate lucrările preoților în această problemă toate tractate cu multă pricepere pastorală și bine documentate. Am remarcat cu deosebită satisfacție cea a Păr. I. Coman element tânăr și conștincios, precum și expunerea făcută cu multă convingere a Păr. S. Savu și acelorlalți preoți ce au luat cuvânt la toate chestiunile importante ce s'au discutat privind în deaproape interesele profesionale.

Conferința s'a sfârșit cu o masă comună, luată într'o atmosferă de călduroasă colegialitate.

Fiecare participant pleacă ducând cu sine momente rare de sufletească înălțare, atât de necesare vremurilor grele în care ne sbatem și'n profesiunea noastră de spinos apostolat.

Pr. D. Gog.

■ **Cinematograf.** Sâmbătă la ora 9, Duminecă la orele 5, 7, 9, Luni la ora 9. Mare film de aventuri cu subiect oriental! *Eiissa Landi Kent Taylor* într'un film dramatic, elegant și luxos: **SANTAJ.** Rivalitatea a două femei! O crimă! Un mister! Înainte: **Journal și Micky-Maus!**

ȘTIRI

FLORI DE GHIATĂ.

Pe geamul meu au înflorit azi noaptea flori de ghiată.
Ca'noldeauna, le privesc și'n aslă dimineață...
S'au strâns la sfat: vorbesc și răd, privind furtiv la mine.
Eu, visătoare, le privesc și mă gândesc la tine...
Afară-i frig, dar ele sunt frumoase, zâmbitoare.
Dece-al meu suflet nu îl pot găti de sărbătoare?
Dece în suflet îmi e frig, deca-asa mult mă doare
Surâsul lor? Dece aş vrea să fiu ca ele-o floare?
Mă'ntréb de mult dar un răspuns nu pot să dau, e în zadar!
Voi, albe flori, voi mi-ași adus atât, atât de mult amar!

SULTANA JIANU

■ **Primirea în garnizoană a Divizionului de obuziere.** S'a făcut sămbăta trecută cu o solemnitate simțită. În piața, în care dela orele 10 a. m. așteptau postate școlile și autoritățile publice în frunte cu dl general Savu, dl v.-primar Papiniu a urât bun sosul trupelor de sub comanda dlui Lt. Colonel I. Ioanășescu. Dl general Savu a adresat apoi câteva cuvinte vigoase de șef, terminând cu urale pentru M. Sa Regele și pentru țară. A urmat apoi defilarea într-o finută, care a impresionat întreaga asistență. Saluăm încăodată, cu tot entuziasmul și toată dragostea sosirea Divizionului mult așteptat în orașelul nostru.

■ **Examene.** Duminecă au început în orașul nostru, la colegiul Bethlen, examenele de definitivat ale învățătorilor minoritari. Din 91 de candidați obligați a se prezenta — s'au prezentat numai 46, dintre cari la examenul în scris au fost respinși 50%. Examenul oral se continuă în aceste zile până vineri, când vor fi terminate. Examenele se fac sub președinția dlui Dr. Alexandru Pleancu, inspector general, cea mai indiscutabilă competență în chestiunile școlare minoritare.

■ **Teatru românesc în Aiud.** După cum am anunțat în numărul trecut al gazetei noastre, luni, 22 Noembrie, Teatrul Național dela Cluj a dat două reprezentații teatrale, una, în matineu, pentru elevii școalelor secundare (Vicleniile lui Scapin de Molière), și alta seara: Duda Sevastița. Matineul a lăsat o neuitată impresie în lumea tineretului nostru școlar, spectacolul de seara a satisfăcut, mai ales prin jocul desăvârșit al artiștilor, cele mai rafinate pretențiuni. Excelenta trupă a Teatrului Național dela Cluj a jucat sub conducerea celor doi valoroși artiști: Neamțu Ottonel și Virgil Vasilescu.

■ **Ridicarea curbei de sacrificiu a funcționarilor.** În ultimele zile gazetele au adus promisiunea dlui ministru de finanțe de a ridica cele două curbe de sacrificiu impuse funcționarilor în marea criză prin care a trecut lumea, anii trecuți. Intr'adevăr, dacă balanța financiară s'a soldat cu beneficii, nimic n'ar trebui să împedice revenirea la vichile lefuri, mai ales că viața s'a scumpit cu cel puțin 30—50% pe toată linia.

■ **Cinematograf.** Vineri seara la 9, Sămbăta d. m. la ora 5: Mare film istoric al Neamului Românesc! „Eroii Neamului”. Film cu eroina Ecaterina Teodoroiu! Prețurile obișnuite.

Incercați și o să vă convinge
că numai la bodega

ONAC

veți găsi cele mai bune și ieftine vinuri, zilnic mezeliuri proaspete de Sibiu și tot felul de aperitive, bere proaspelă etc.

Pâine, franzele și cornuri de prima calitate, coapte în brutăria proprie.

Nu uitați, faceți încercare.

Bodega și brutăria

ONAC

Piața Reg. Ferdinand No. 6

SPORTIVE

Football

Ultimile partide de football jucate Duminecă n'au adus nici-o schimbare în clasamentul campionatului din Districtul Aiud, care se prezintă după cum urmează:

1. Cimentul	6	5	1	—	31:6	11
2. Uranus	6	6	—	1	15:8	10
3. CS Muncitori	6	3	1	2	13:15	7
4. CGA.	6	2	2	2	18:9	6
5. ASSU. II.	6	2	—	4	6:21	4
6. Unirea	6	1	1	4	4:15	3
7. ASA.	6	—	1	5	5:18	1

Ne mai fiind nici-o partidă de disputat în turul de toamnă, gruparea Cimentul din Turda se clasifică prima și campioana de toamnă a Districtului.

În 21 Noembrie 1937 s'au mai disputat următoarele partide:

LA AIUD, Uranus—ASA. 6:0 (5:0). Arbitru d. Csipkés Iosif. Forma în care s'a prezentat gruparea ASA. a scandalizat pe toată lumea și cu atât mai mult pe nenorociții de platonici, care după ce au contribuit la susținerea grupărei, mai trebuie să asiste și la acțiunile unor membri ai grupărei, care întrec orice nerușinare. Cel însărcinat cu garderoaba în loc de a veni la orele 14 spre a preda echipamentul, vine la orele 15; cel însărcinat cu păstrarea actelor și carnetelor de legitimare ale jucătorilor găsește de bine să le uite acasă sau în casa de fier a grupărei, spre a fi la loc sigur.

După ce se sparge garderoaba și se echipează jucătorii prezenți, mai apar așa zisele vedete ale echipei cari în timpul jocului fără a mai ține socoteală de anumite reguli, intră în joc găsându-se la un moment dat 15 jucători pe teren în loc de 11 și cu toate acestea, Uranus a înfrânt pe ASA.

În asemenea condițiuni, dacă forurile superioare mai găsesc de bine să tolereze acțiunea acestor membri ai grupărei ASA. va trage după sine nemulțumirea tuturor grupărilor din District.

Atitudinea disciplinată și sportivă a grupărei Uranus a lăsat o frumoasă impresie Aiudenilor. Arbitrajul constiincios.

LA UIOARA, Pe terenul Solvay. Solvay—Ceramica 1:0 (0:0). Solvay în bună formă și cu echipa complectă a învins la mare luptă pe Ceramica, care poate, cu puțin noroc, putea egala.

Portarul lui Solvay, Dobocan, din zi în zi, pe ce merge, se dovedește a fi unul din cei mai buni a Districtului.

Pe terenul ASSU. CAC.—ASSU. 1:0 (1:0) ASSU. datorită portarului, care face deseori imprudența să iasă prea de vreme din poartă și de data aceasta pierde o partidă, pe care în cel mai rău caz putea să o păstreze la egalitate.

Adunarea districtului Aiud se va ține în ziua de 1 Decembrie 1937 orele 16, cu care ocazie se va încheia și activitatea de toamnă a Districtului, rămânând ca agendele Districtului Aiud, pe timpul iernei, să fie rezolvate de Președinte și secretarul general.

Licitație publică.

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 2 Decembrie 1937 orele 8 a. m. se vor vinde prin licitație publică în târgul de vite a orașului Aiud 11 (Unsprezece) perechi boi și una per. bivoli.

Spesele ivite cu publicarea licitației și cu ținerea licitației vor fi suportate de către cumpărător, împărțindu-se proporțional pe capetele de vite.

Aiud, la 15 Noembrie 1937.

Administrator:
Bozlanu

Contabil în materii:
Cherestăș

JUDECĂTORIA MIXTĂ AIUD

Secția Cărților Funduoare.

No. 623/1937. c.f.

Extract din publicațiune de licitație.

În cererea de executare a urmăritorului Fufezan Vasile domliat în Măgina în contra urmăritului Pitirici Traian Judecătoria a ordonat licitație execuțională asupra imobilelor cuprinse în c. f. Aiud No. 574 sub No. de ord. A 2 No. top. 862/2 arător $\frac{1}{7}$ parte cu preț de strigare de 100 Lei, în c. f. No. 734 sub No. de ord. A. 1 No. top. 3185 arător $\frac{1}{14}$ parte cu preț de strigare de 130 Lei vadiu 10% după fiecare preț de strigare a imobilelor pentru încasarea creanței de 2468 Lei capital și accesorii.

Licitațiunea se va ține în ziua de 10 Decembrie 1937 ora 10 în casa comunală a comunei Măgina. Imobilele ce vor fi licitate nu vor fi vândute decât pe un preț mai mare de prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare de drept garanție. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întregească imediat garanția fixată conform proiectului prețul de strigare la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit (§. 25. XLI 1908).

Aiud, la 11 Iunie 1937.

Dr. MOLDOVAN ss.
șef-judecător.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor.
Inspectoratul Regimului Silvic Cluj.
Ocolul Silvic Aiud.

No. 3434/1937.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 16 Decembrie 1937 ora 10 a. m. se va ține în biroul Ocolului Silvic Aiud jud. Alba licitație publică orală, pentru vânzarea materialului lemnos de de pe o suprafață de 1.05 Ha, cu un volum de 75 m. st. din pădurea Biserică gr. cat. Ciugudul de sus proprietatea Bis. gr. cat. Ciugudul de sus. jud. Alba.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 88—110 inclusiv din legea Contabilității Publice, regulamentul O.C.L., normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931 și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor statului, publicate în Monit. Oficial Nr. 106 din 12 August 1912 cum și condițiile speciale.

Garanția provizorie este de lei 375.

Supra oferte nu se primesc.

În lipsă de concurenți a doua licitație se va ține la data de 30 Dec. 1937 în aceleași condițiuni. Condițiunile speciale de licitație se pot vedea în orice oră de serviciu la biroul ocolului silvic Aiud.

Inginer, Alex. Cimoca.

APARATE DE RADIO:

PHILIPS,

MINERVA,

STANDARD,

ZERDIK

TELEFUNKEN,

VINDE ÎN RATE MICI

AUTO-RADIO
BUCUR